

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Helsestatus hos vill laksefisk

Lansering av Fiskehelse rapporten 2021, Bergen 8. mars 2022

Eirik Biering og Åse Helen Garseth

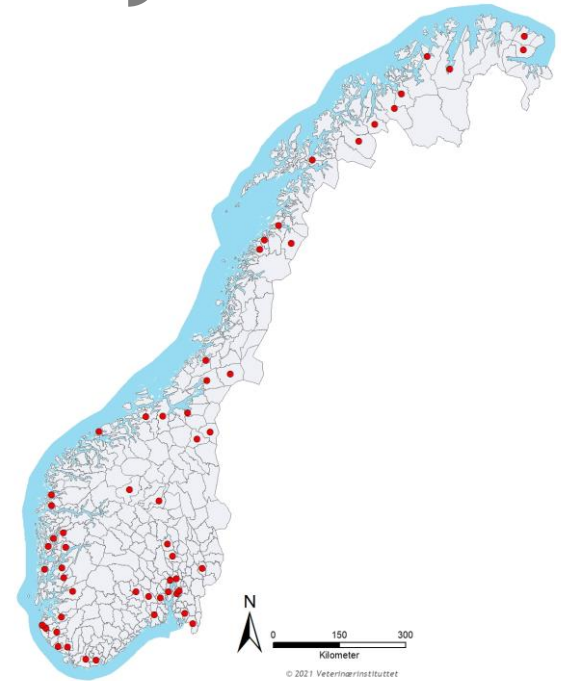

Villaksen på rødlista

- Ansvarsart
- Helseovervåking og -forskning er viktig
- Hva er status for villfiskens helse?

Meldingssystemet for syk villfisk

- Etablert 2020
- Samarbeid med Mattilsynet
- Gjelder i ferskvann og sjø
- Meldinger fra hele landet
 - Hovedsaklig kystnære strøk

Figur: Attila Tarpai

Hovedfunn 2021

Saprolegniose

Foto: Espen Halvorsen

- Sør-Vestlandet
- *Saprolegnia paracitica*
- Betydelig dødelighet
 - Laks, sjøørret, stasjonær ørret
 - Gytefisk, ungfisk

Fiskelus - *Argulus*

Foto: Kjersti Hansen,
Statsforvalteren Trøndelag

- Stor fiskelus *Argulus coregoni*
- I ferskvann
- Dødelighet villfisk og i oppdrett
- Hopper på og av verten
- Beiter og legger egg på vert
 - Beiteskader som på bildet
- Årlige rapporter fra felt

Hvitprikksyke

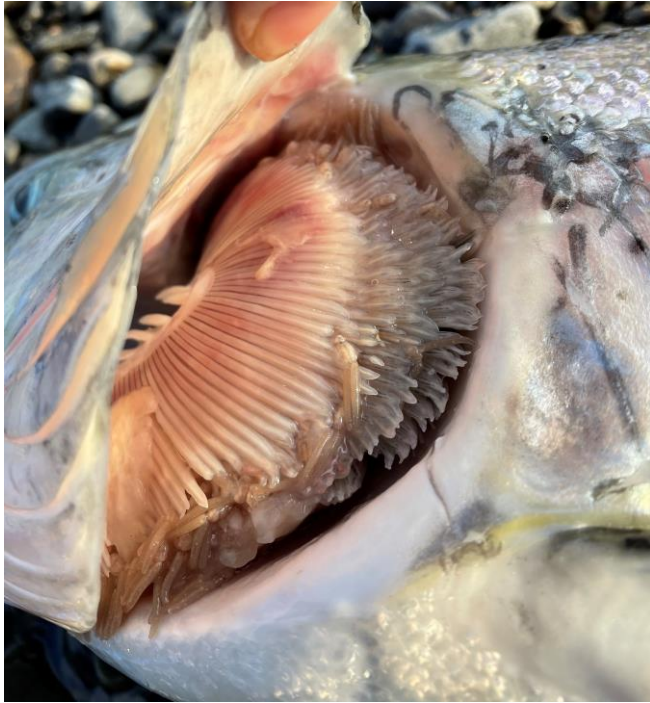

Foto: Eva Marita Ulvan, NINA

- *Ichthyophthirius multifiliis* («Ich»)
- Svært sykdomsfremkallende
- Ikke vertsspesifikk
- Norge: Østlandet, Trøndelag, Tana, Vestlandet (anlegg).
- OBS! Klimaendringer:
Utbrudd krever temperatur over 14 °C

Foto:

Kompleks helsestatus

- Vill hunnlaks, flergangsgyter
- Flere diagnose samtidig
- Gjellelus, sopp/bakterier
- Sterk anemi (blodmangel)
 - Forstørret milt
 - Ikke påvist ILA- virus

Sykdom og skader i hud

- Vanlig årsak til melding
- Her: mulig papillomatose

Red skin disease

- Enningdalselva 2019, 2020
- Ukjent årsak
- Ikke dødelighet i 2021
- Nordisk råd finansierer felles nordisk prosjekt

Foto: Brit Tørud og Ragnar Itland

Furunkulose

- Lite utbredt hos villfisk
 - Namdalsområdet/Spilderelva
 - Ikke påvist 2020 og 2021
- Økende i oppdrett?
 - Vaksinert laks/uvaksinert rognkjeks
- OBS! Klimaendringer

Foto: Anton Rikstad

Pukkellaks

Aeromonas hydrophila septikemi

Foto: Sander England

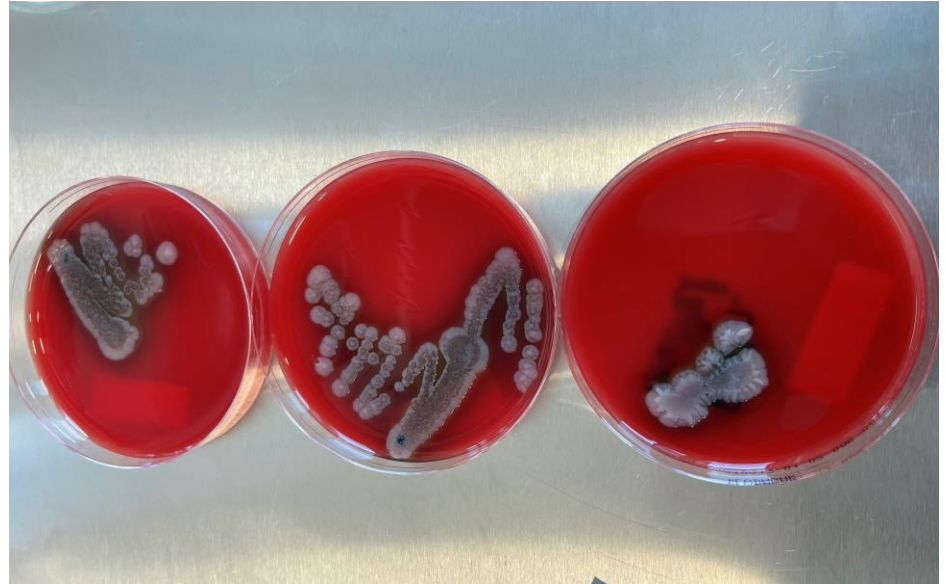

Foto: Duncan Colquhoun, Veterinærinstituttet

Helseovervåking pukkellaks 2021

Ikke påvist *R. salmoninarum*, IHNV, VHSV, ILAV

Elv	PRV-1	(Ct-verdi)
Skallelv	1/62	(37.25)
Karpelv	0/60	
Skibotn/Signaldalen	5/34	(25.8-36.6)
Fersethvassdraget	2/10	(37-37.6)
Gjersjø/Sandvikselva	0/11	
Ranelva	0/5	
Totalt	8/182	

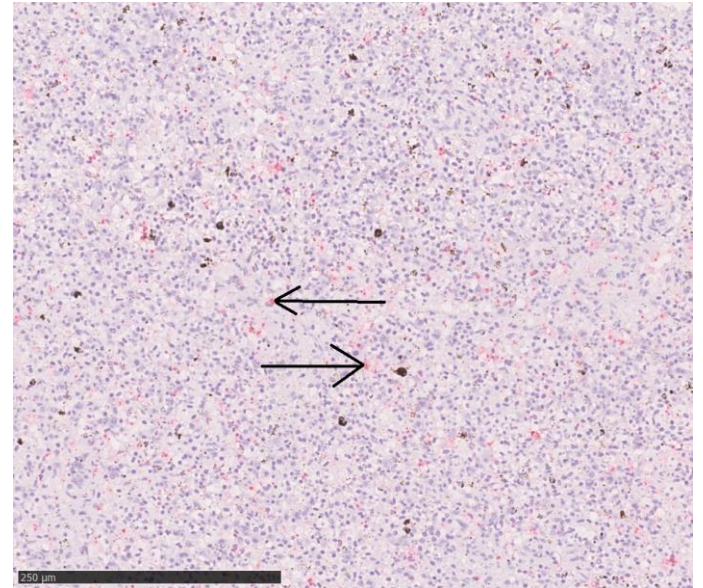

Foto: Mona C. Gjessing

Pukkellaks og Én Helse

- Massedød etter gyting
- Påvirker vannkvalitet
 - Bakterier, sopp, næringsstoff, organisk belastning
 - Villfiskhelse
 - Drikkevann: Human helse

Stamfisk Genbank for vill laks 2021

- Ikke påvist *R. salmoninarum* eller ILAV-HPR0
- IPNV påvist hos en sjørørret

Område	PRV-1 Laks	PRV-3 Sjørørret
Helgeland (PO8)	5/70	
Møre og Romsdal (PO 5 og PO 6)	14/172	24/74
Hardanger (PO3)	36/104	10/60
Drammenregionen (PO1)	0/61	16/68
Totalt	55/407	50/202

Helseovervåking villfisk 2021

- Piscine orthoreovirus-3
- Vanlig i:
 - Marin regnbue-oppdrett
 - Vill sjøørret
- Forekomst ukjent i:
 - Innlandsoppdrett/ kultivering
 - Vill brunørret i innlandet

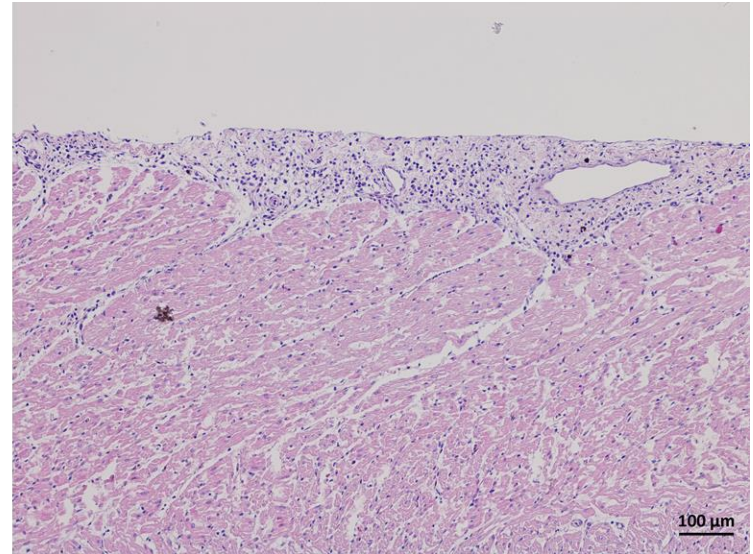
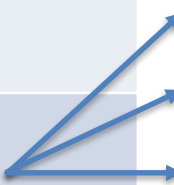

Foto: Jinni Gu, Veterinærinstituttet

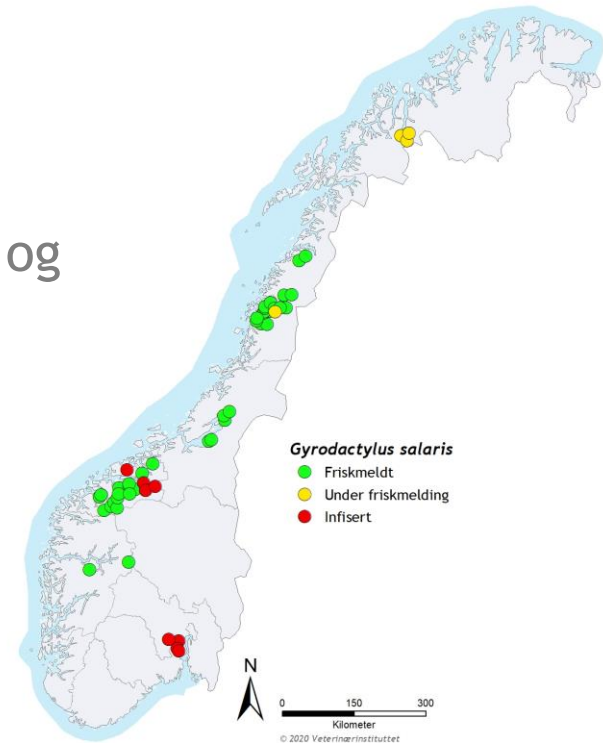
Helseovervåking 2021, PRV-3

Anlegg	Fylke og art	Positive/testet	Vill brunørret	Positive/testet
Oppdrett	Innlandet Regnbueørret	0/179 (6 anlegg)	Snåsavatnet	0/46
	Vestland Brunørret	0/30	Femunden	0/22
	Rogaland Brunørret	0/30	Selbusjøen	2/41
Kultivering	Troms & Finnmark Brunørret	0/30	Kangsvatnet	0/40
	Innlandet Brunørret	30/30	Innsjø 1	3/20
			Innsjø 2	2/20
			Innsjø 3	1/20

Status *Gyrodactylus salaris*

- Totalt påvist i 51 norske vassdrag
 - 8 smittede (Driva og Drammen-regionene)
 - 4 behandlet og under friskmelding (Skibotn og Fusta)
 - 39 behandlet og friskmeldt
- 2021:
 - Storskala testdosering med klor i Driva
 - Bevaringsarbeid og kartlegging
- Stadig mindre trussel for villaksen

Figur: Attila Tarpai

*Faglig ambisiøs, fremtidsrettet og
samspillende - for Én helse!*

Veterinærinstituttet
— *Norwegian Veterinary Institute*

www.vetinst.no